

Dosarul nr. 3ra-840/19

Prima instanță: Judecătoria Bălți, sediul Fălești (jud. O.Ciumaș)

Instanța de apel: Curtea de Apel Bălți (jud. A.Gheorghieș, A.Toderaș, Eu.Bejenaru)

DECIZIE

31 iulie 2019

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit
al Curții Supreme de Justiție,

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
judecătorii

Tamara Chișca-Doneva
Sveatoslav Moldovan
Nicolae Craiu
Mariana Pitic
Victor Burduh

examinând recursul declarat de Agenția de Intervenție și Plăți pentru
Agricultură,

în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de Societatea cu
Răspundere Limitată „Gospodarul – Reditu” împotriva Agenției de Intervenție și
Plăți pentru Agricultură cu privire la contestarea actului administrativ și
obligarea emiterii actului administrativ solicitat,

împotriva deciziei din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți, prin care
a fost admis apelul declarat de Societatea cu Răspundere Limitată „Gospodarul
– Reditu”, a fost casată hotărârea din 21 iunie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul
Fălești și a fost pronunțată o hotărâre nouă, de admitere parțială a acțiunii,

c o n s t a t ă :

La 19 ianuarie 2018, Societatea cu Răspundere Limitată „Gospodarul –
Reditu” (în continuare SRL „Gospodarul – Reditu”) a depus cerere de chemare în
judecată în ordinea contenciosului administrativ împotriva Agenției de
Intervenție și Plăți pentru Agricultură cu privire la contestarea actului
administrativ și obligarea emiterii actului administrativ solicitat.

În motivarea acțiunii, SRL „Gospodarul – Reditu” a indicat că la 28
octombrie 2015 a depus la secția teritorială Bălți a Agenției de Intervenție și
Plăți pentru Agricultură o solicitare conform măsurii de sprijin nr. 3.1
(susținerea investițiilor în infrastructura întreprinderilor agricole efectuate la
reparația drumurilor locale de acces la subunitățile de producere) cu privire la
acordarea sprijinului financiar în sumă de 585394,57 lei, la care a fost anexat tot
pachetul de documente necesar prevăzut de actele normative pentru plata
subvențiilor producătorilor agricoli, care a fost înregistrată în Registrul manual

sub nr. 545. Ulterior, pachetul de documente a fost transmis către de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură unde a fost înregistrat sub nr. 3.1/1511 FL 3062.

După recepționarea setului de documente, careva pretenții și observații din partea Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură cu privire la plenitudinea și corespunderea acestora cerințele legale, nu au fost prezentate.

Mai mult, reieșind din faptul că s-a solicitat subvenții ce depășesc suma de 400 000 lei, Agenția în conformitate cu pct. 58 al Regulamentului cu privire la ordinea repartizării mijloacelor din fondul statului de subvenționare a producătorilor agricoli pentru anul 2015, aprobat prin Hotărârea Guvernului 352 din 10 iunie 2015, a efectuat câteva controale pe marginea acestei cereri de subvenționare, după care la fel nu a fost anunțat despre existența unor nereguli în documente.

SRL „Gospodarul – Reditu” a menționat că controalele de rigoare pe marginea dosarului de subvenții au fost petrecute atât în anul 2015, cât și în anii următori: 2016-2017, în rezultatul cărora Agenția la fel nu a înaintat față de societate careva obiecții la documentele prezentate și recepționate privitor la corespunderea sau necorespunderea sarcinilor și sferelor de subvenționare.

Având în vedere că Agenția a încălcat procedura de examinare și soluționare a cererii de acordare a subvențiilor în agricultură, la 29 septembrie 2017 printr-o adresare a solicitat Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură de a informa societatea despre soarta cererii sale și documentele anexate la ea, însă prin răspunsul din 15 noiembrie 2017, Agenția i-a respins cererea sa de acordare a subvențiilor.

În opinia sa, pârâta nu a respectat normele prevăzute de Legea nr. 243-XV din 8 iulie 2004 cu privire la asigurarea subvenționată a riscurilor de producției în agricultură și a Regulamentului cu privire la ordinea repartizării mijloacelor din fondul de subvenționarea producătorilor agricoli pentru anul 2015, aprobat prin Hotărârea Guvernului nr. 352 din 10 iunie 2015 și Hotărârea Guvernului 455 din 21 iunie 2017 cu privire la repartizarea mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural. Or, poziția Agenției de neacordare a subvențiilor solicitate nu corespunde legislației în vigoare.

Conform reclamantei, prin acțiunile și inacțiunile Agenției din care rezultă refuzul achitării subvenției, i-a fost încălcat un drept al său prevăzut de lege în temeiul căruia societatea trebuia să obțină subvențiile garantate de stat pentru dezvoltarea infrastructurii în agricultură.

SRL „Gospodarul – Reditu” a subliniat că în perioada de timp 28 octombrie 2015 – 15 noiembrie 2017, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură nu a dat nici un răspuns privitor la acordarea subvenției depuse la 28 octombrie 2015, la fel careva decizii de respingere a solicitării menționate, tot nu a primit. Or. prin răspunsul din 15 noiembrie 2017 de fapt a fost informat că conform pct. 3 al Hotărârii Guvernului nr. 455 din 21 iunie 2017 cu privire la modul de repartizare a mijloacelor Fondului Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural, se acceptă achitarea din contul mijloacelor

acestui Fond aprobat pentru anul 2017 a dosarelor de subvenționare eligibile și neachitate până la 31 decembrie 2016, dar un răspuns concret și clar din care să rezulte data emiterii deciziei, motivarea și temeiurile de neacceptare în această perioadă de timp a cererii societății de achitare a plăților solicitate, nu a fost dată.

Reieșind din circumstanțele expuse, a considerat că pârâta i-a încălcat dreptul prevăzut de lege la primirea subvențiilor din Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural, motiv pentru care a depus prezenta acțiune în contencios administrativ.

SRL „Gospodarul – Reditu” a solicitat inclusiv în urma concretizării acțiunii, declararea nulă a refuzului din 15 noiembrie 2015 a Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură cu obligarea Agenției de a-i achita subvențiile solicitate în temeiul dosarului depus la 28 octombrie 2015, înregistrat sub codul 3.1/1511 FL 3062 în sumă de 585394,57 lei.

Prin hotărârea din 21 iunie 2018 a Judecătorei Bălți, sediul Fălești, cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Gospodarul – Reditu” a fost respinsă ca fiind depusă cu încălcarea termenului de prescripție.

Prin decizia din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți, a fost admis apelul declarat de SRL „Gospodarul – Reditu”, a fost casată hotărârea din 21 iunie 2018 a Judecătorei Bălți, sediul Fălești și a fost pronunțată o hotărâre nouă, de admitere parțială a acțiunii, fiind declarat nul refuzul din 15 noiembrie 2015 a Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură privind achitarea subvențiilor din Fondul Național de Dezvoltare a Agriculturii și Mediului Rural și obligată Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură de a examina dosarul de acordare a subvențiilor depus de SRL „Gospodarul – Reditu” la 28 octombrie 2015, înregistrat sub codul 3.1/1511 FL 3062.

Invocând ilegalitatea și netemeinicia deciziei instanței de apel, la 16 mai 2019 Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a contestat-o cu recurs, solicitând admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel ce constituie obiectul prezentului recurs cu menținerea hotărârii instanței de fond.

În motivarea recursului s-au indicat motivele de drept și de fapt invocate în referințele cererii de chemare în judecată și a cererii de apel motivată anexate la dosar, suplimentar invocându-se că instanța de apel în mod eronat a interpretat prevederile 277 alin. (1) Cod civil, pe când instanța de fond a adoptat o hotărâre legală și întemeiată.

Ca urmare, instanța de apel s-a eschivat de la exercitarea obligației impusă prin lege, de înfăptuire a actului de justiție, a examinat superficial circumstanțele cauzei, nu a intrat în esența litigiului și nu a apreciat toate circumstanțele și probele existente ale cauzei, pronunțând hotărâre neîntemeiată de admitere parțială a acțiunii (f.d.165-167).

Prin Legea nr. 116 din 19 iulie 2018 a fost adoptat Codul administrativ al Republicii Moldova.

În conformitate cu art. 257 alin. (1) Cod administrativ, prezentul cod a intrat în vigoare la 1 aprilie 2019.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție menționează că decizia instanței de apel ce constituie obiectul prezentului recurs a fost pronunțată până la intrarea în vigoare a Codului administrativ. Respectiv, termenul de declarare al recursului urmează fi calculat conform dispozițiilor instituite de Codul de procedură civilă.

Curtea de Apel Bălți a pronunțat decizia contestată la 19 februarie 2019 (f.d.149) și recepționată de către recurenta Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură la 19 aprilie 2019 (f.d.161). Astfel, recursul declarat la 16 mai 2019 (f.d.165) este în termen.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios examinând admisibilitatea recursului declarat de Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a considerat că acesta este admisibil, motiv pentru care a fost numit pentru examinare în complet de 5 judecători.

Conform art. 258 alin. (3) Cod administrativ, procedurile de contencios administrativ inițiate până la intrarea în vigoare a prezentului cod se vor examina în continuare, după intrarea în vigoare a prezentului cod, conform prevederilor prezentului cod. Prin derogare, admisibilitatea unei astfel de acțiuni de acțiuni în contenciosul administrativ se va face conform prevederilor în vigoare până la intrarea în vigoare a prezentului cod. Prevederile prezentului alineat se vor aplica corespunzător pentru procedurile de apel, de recurs și de contestare cu recurs a încheierilor judecătorești.

Din sensul normei de drept enunțate urmează că, legiuitorul a optat pentru principiu aplicării imediate a noilor reglementări procedurale.

În conformitate cu art. 247 Cod administrativ, Curtea Supremă de Justiție examinează și soluționează recursul fără ședință de judecată.

Studiind materialele dosarului, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție consideră necesar de a casa decizia instanței de apel, cu menținerea hotărârii primei instanțe.

În motivarea concluziei enunțate se rețin următoarele argumente.

Conform art. 248 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, examinând recursul, Curtea Supremă de Justiție casează integral decizia instanței de apel și emite o nouă decizie.

După cum denotă actele cauzei, la 28 octombrie 2015 SRL „Gospodarul – Reditu” a depus la secția teritorială Bălți a Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură o solicitare conform măsurii de sprijin nr. 3.1 (susținerea investițiilor în infrastructura întreprinderilor agricole efectuate la reparația drumurilor locale de acces la subunitățile de producere) cu privire la acordarea sprijinului financiar în sumă de 585394,57 lei.

Din considerentul că după cum a invocat reclamanta în acțiune și nu a fost contestat de către părțile din litigiu, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a încălcat procedura de examinare și soluționare a cererii societății de acordate a subvențiilor în agricultură, prin cererea nr. 87 din 29 septembrie 2017, SRL „Gospodarul – Reditu” i-a solicitat Agenției răspuns la cererea de

solicitare a sprijinului financiar conform măsurii de sprijin nr. 3. 1 depusă la 28 octombrie 2015 (f.d.6).

Conform răspunsului din 15 noiembrie 2017, recepționat de către reclamantă la 24 noiembrie 2017, Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a fost în imposibilitate de a reexamina dosarul de subvenționare depus de SRL „Gospodarul – Reditu” (f.d.7), motiv pentru care a fost depusă prezenta acțiune.

Înaintând la 19 ianuarie 2018 prezenta acțiune împotriva Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură, reclamanta SRL „Gospodarul – Reditu” a solicitat inclusiv în urma concretizării acțiunii, declararea nulă a refuzului din 15 noiembrie 2015 a Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură cu obligarea Agenției de a-i achita subvențiile solicitate în temeiul dosarului depus la 28 octombrie 2015, înregistrat sub codul 3.1/1511 FL 3062 în sumă de 585394,57 lei.

Fiind investită cu judecarea cauzei în fond, prima instanță a ajuns la concluzia respingerii cererii de chemare în judecată ca fiind depusă cu încălcarea termenului de prescripție.

Judecând apelul declarat de SRL „Gospodarul – Reditu”, instanța de apel l-a admis, a casat hotărârea din 21 iunie 2018 a Judecătorei Bălți, sediul Fălești și a pronunțat o hotărâre nouă, de admitere parțială a acțiunii.

Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție analizând materialele dosarului în coraport cu normele juridice ce guvernează raportul juridic litigios, ajunge la concluzia că soluția dată de către instanța de apel contravine circumstanțelor cauzei, pe când concluzia primei instanțe despre necesitatea respingerii cererii de chemare în judecată ca fiind depusă cu încălcarea termenului de prescripție este justă, ea având la bază cumulul dovezilor administrate în cadrul dezbaterilor judiciare, cărora le-a fost dată aprecierea juridică cuvenită, conform cerințelor art. 130 Cod de procedură civilă care de rând cu alte legi a completat Legea contenciosului administrativ (în vigoare la data examinării cauzei).

În conformitate cu prevederile art. 1 alin. (1) al Legii contenciosului administrativ (în vigoare la data examinării cauzei), contenciosul administrativ ca instituție juridică are drept scop contracararea abuzurilor și exceselor de putere ale autorităților publice, apărarea drepturilor persoanei în spiritul legii, ordonarea activității autorităților publice, asigurarea ordinii de drept.

Totodată, conform dispozițiilor art. 16 alin. (1) din aceeași lege, persoana care se consideră vătămată într-un drept al său, recunoscut de lege, printr-un act administrativ și nu este mulțumită de răspunsul primit la cererea prealabilă, sau nu a primit nici un răspuns în termenul prevăzut de lege, este în drept să sesizeze instanța de contencios administrativ competentă pentru anularea, în tot sau în parte a actului respectiv și repararea pagubei cauzate.

În condițiile art. 17 alin. (1) lit. a) din Legea contenciosului administrativ, cererea prin care se solicită anularea unui act administrativ sau recunoașterea dreptului pretins poate fi înaintată în termen de 30 de zile, în cazul în care legea

nu dispune altfel. Acest termen curge de la data primirii răspunsului la cererea prealabilă sau data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea acesteia.

Astfel, în interpretare corectă a prevederilor legale enunțate este de înțeles că termenul de sesizare a instanței de contencios administrativ curge, fie de la data comunicării răspunsului la cererea prealabilă, fie de la data expirării termenului de 30 de zile în care autoritățile indicate erau obligate să examineze cererea prealabilă, iar în privința condițiilor de exercitare a acțiunii în contencios administrativ, legea specială a instituit pentru actele administrative o procedură administrativă obligatorie, prealabilă sesizării instanței, iar pentru ca procedura prealabilă să-și atingă scopul, legiuitorul a prevăzut și termenele în care trebuie să fie exercitată, precum și competența examinării unei astfel de cereri, care ține exclusiv de organul emitent.

Conform art. 272 alin. (1) Cod civil (în vigoare până la 1 martie 2019), termenul de prescripție extinctivă începe să curgă de la data nașterii dreptului la acțiune. Dreptul la acțiune se naște la data când persoana a aflat sau trebuia să afle despre încălcarea dreptului.

În corespundere cu art. 279 Cod civil, în cazuri excepționale, dacă instanța de judecată constată că termenul de prescripție extinctivă nu este respectat datorită unor împrejurări legate de persoana reclamantului, dreptul încălcat al persoanei este apărut. Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât dacă partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea unui termen de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de prescripție.

Iar în temeiul dispoziției art. 271 Cod civil, acțiunea privind apărarea dreptului încălcat se respinge în temeiul expirării termenului de prescripție extinctivă numai la cererea persoanei în a cărei favoare a curs prescripția, depusă până la încheierea dezbaterilor în fond.

Actele cauzei atestă cu certitudine că pârâta-recurentă Agenția de Intervenție și Plăți pentru Agricultură a solicitat aplicarea termenului de prescripție în favoarea sa din motiv că termenul în interiorul căruia SRL „Gospodarul – Rediu” putea să-și apere, pe calea intentării unei acțiuni în instanță de judecată dreptul încălcat, a fost depășit (f.d.73-75).

Cu referire la acest argument, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție reține că, la caz, termenul de prescripție pentru apărarea dreptului încălcat pentru reclamanta SRL „Gospodarul – Rediu” a început să curgă la 30 octombrie 2017 (zi de luni) – data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea cererii nr. 87 din 29 septembrie 2017, prin care SRL „Gospodarul – Rediu” i-a solicitat Agenției răspuns la cererea de solicitare a sprijinului financiar conform măsurii de sprijin nr. 3.1 depusă la 28 octombrie 2015 (f.d.6) și a expirat la 28 noiembrie 2017, aceasta fiind ultima zi de depunere a acțiunii. Necătînd la aceasta, instanța de contencios administrativ a fost sesizată la 19 ianuarie 2018 (f.d.1).

În asemenea circumstanțe, prima instanță corect a respins cererea de chemare în judecată depusă de SRL „Gospodarul – Rediu” ca fiind depusă cu

încălcarea termenului de prescripție, or, declanșarea unui proces peste 30 de zile de la data expirării termenului prevăzut de lege pentru soluționarea cererii contravine principiului securității raporturilor juridice și o violare a art. 1 Protocolul nr. 1 Adițional la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale (cauza Dacia SRL din 18.03.2008, cauza Străisteanu ș.a. din 07.04.2009). Curtea a considerat, că înrăutățirea unei situații juridice care a devenit irevocabilă datorită aplicării termenului de prescripție sau care ar trebui să devină irevocabilă dacă termenul de prescripție s-ar fi aplicat fără discriminare în favoarea statului, este incompatibilă cu principiul securității raporturilor juridice.

La caz, instanța de recurs concluzionează că opunerea termenului de prescripție revendicărilor înaintate anihilează necesitatea examinării acestora, astfel încât reclamanta-intimată SRL „Gospodarul – Reditu” este sancționată prin efectul legii prin stingerea elementului de protecție juridică a dreptului său material.

Cât privesc argumentele instanței de apel precum că la caz acțiunea nu a fost depusă cu omiterea termenului de prescripție din considerentul că cursul prescripției extinctive a fost întrerupt – la 14 decembrie 2017 fiind intentată o acțiune în modul stabilit de lege, însă acțiunea a fost restituită în temeiul art. 170 alin. (1) lit. b) Cod de procedură civilă pe motiv că instanța nu este competentă de a examina cauza (f.d.89-91), iar ulterior reclamantul a depus repetat în aceeași instanță cererea de chemare în judecată din 19 ianuarie 2018, cerere care de această dată a fost acceptată, acestea nu pot constitui temei pentru a considera întreruperea cursului prescripției extinctive, casarea hotărârii instanței de fond și examinarea fondului cauzei. Or, reclamanta SRL „Gospodarul – Reditu” urma să depună acțiunea respectivă în instanța de judecată cu respectarea termenului prevăzut de lege, adică până la 28 noiembrie 2017, condiție însă ce nu se atestă la caz.

Colegiul reține că faptul adresării anterioare în instanța de judecată la 14 decembrie 2017 nu poate fi apreciată drept motiv care justifică depășirea termenului de procedură din simplu motiv că acțiunea urma a fi depusă după cum s-a menționat supra până la 28 noiembrie 2017.

În asemenea circumstanțe, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că, prima instanță temeinic și legal a respins acțiunea ca fiind depusă cu încălcarea termenului de prescripție, având în vedere că SRL „Gospodarul – Reditu” nici nu a solicitat repunerea în termen a acțiunii.

Or, reieșind din principiul disponibilității în drepturi a participanților la proces, reclamanta a fost în drept de a solicita repunerea în termen a cererii de chemare în judecată, cu indicarea motivelor pentru omiterea acestuia și prezentarea probelor corespunzătoare.

Sub acest aspect, Colegiul reține ca întemeiată poziția primei instanțe, care a elucidat pe deplin circumstanțele legale, iar instanța de apel greșit a examinat fondul cauzei și a admis parțial acțiunea.

Din considerentele menționate și având în vedere faptul că hotărârea primei instanțe este legală și întemeiată, iar decizia instanței de apel a fost emisă cu aprecierea eronată a probelor, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a casa decizia din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți și de a menține hotărârea din 21 iunie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Fălești.

În conformitate cu 258 alin (3), 248 alin. (1) lit. c) Cod administrativ, completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție

d e c i d e:

Se casează integral decizia din 19 februarie 2019 a Curții de Apel Bălți și se menține hotărârea din 21 iunie 2018 a Judecătoriei Bălți, sediul Fălești, în cauza de contencios administrativ la acțiunea depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Gospodarul – Reditu” împotriva Agenției de Intervenție și Plăți pentru Agricultură cu privire la contestarea actului administrativ și obligarea emiterii actului administrativ solicitat.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
judecătorul

Tamara Chișca-Doneva

judecătorii

Sveatoslav Moldovan

Nicolae Craiu

Mariana Pitic

Victor Burduh